

Ngái Nhật tin tưởng vào nhà nước và nghiêm minh chấp hành kỷ luật, kỷ cương để đối phó với chính quyền

Mái chỉ có hai tháng mà năm Tân Mão đã cho thấy bất bao biện để ứng phó với tâm và nhu cầu về kinh tế hay nói cách khác là.

AFP photo /Thác tin Nhật Bản Naoto Kan nêu ra những nguy cơ thất nghiệp và nhu cầu tìm kiếm năng lực sau khi đóng cửa các nhà máy điện nguyên tử, tiếp tục hợp báo Tokyo vào ngày 13 tháng 3 năm 2011.

Biến cố mới nhất là trận động đất bão tuyết ngay đất sống trên đất Nhật Bản vào ngày 11 vừa qua. Trong khung cảnh đó, hầu như kinh tế sẽ như thế nào, làm sao chúng ta có thể biết được? Dân đàn Kinh tế nêu câu hỏi với nhà tư vấn Nguyễn Xuân Nghĩa qua phần trao đổi do Vũ Hoàng thực hiện sau đây.

Vai trò của truyền thông

Vũ Hoàng: Thưa ông, chúng tôi đang trình bày trước các bạn chúng ta và nói rằng "lời thêm một truyền bá giá" cho kinh tế thế giới.

Chỉ hai ngày sau, nên kinh tế thế ba của thế giới là Nhặt Bẩn lại bị không phải là một truyền bá mà là một cơn địa chấn ngoài khơi, khiến cho sóng thần đổ ập vào đất liền, và gây ra những thiệt hại cho người dân.

Cùng với việc cứu hộ, tất nhiên người ta cũng phải quan tâm đến sinh hoạt kinh tế và hậu quả của việc thiên tai đổ ập coi là có kích thước lịch sử. Trong những ngày này, chúng ta sẽ đổ xô đến sự quan tâm và những hậu quả đó. Ông nghĩ sao?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Tôi xin phép có một đề nghị nhé! Đó là mình hãy cùng tìm hiểu xem truyền thông của chúng ta làm được những gì trong một hoàn cảnh bất thường - mà phải nói là quặng tím - vì Nhặt Bẩn là nên kinh tế liên và giao dịch với toàn cầu nên những gì xảy ra thì đây cũng có những hậu quả đến các thế giới. Riêng trong những ngày chuyên đề về kinh tế của chúng ta, thì mình nên xem là truyền thông kinh tế có thể giúp ích được gì qua việc loạn thị.

Vũ Hoàng: Chúng tôi hiểu đề nghị của ông vì ngay trong đài Á Châu Tự Do, khi bị nổ ra, thì có cả trăm tin đến đổ mà ta phải kiểm soát ngay ngay lập tức và thu thập cho chính xác dù biết là ngay sau đó lại có tin mới phải bổ sung thêm hoặc điều chỉnh lại.

Trong khi này, các thế trường tài chính và sinh hoạt kinh tế cũng vẫn tiếp diễn, không nên này thì nên khác, và tin tức loạn ra là có gây những hậu quả, tức là cũng gây ra hậu quả cho kinh tế. Như vậy, có lẽ chúng ta sẽ bắt đầu bằng đề tài là "cách truyền thông kinh tế tiếp cận với một biến cố", như vậy được không?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Tôi xin cảm ơn đề nghị này và nghĩ đến một quy luật xin tạm gọi là "sự hiểu biết cũng có thể gây ra tai họa trong một thế giới".

Trước hết, tôi rất mừng là đài Á Châu Tự Do đã phỏng vấn ông Phùng Liên Đoàn trong chương trình ngày 14 vừa qua. Nhờ đó thính giả biết được phần nào về rủi ro phóng xạ từ các trung tâm nguyên tử hay hạt nhân của Nhật. Nó không đến nỗi nguy hiểm như được luồn có thể nghĩ mà do hỏng hạt số lõi lò y quyệt đến sai và gây thêm vấn đề. Vì vậy, khi thiên tai hay thảm kịch xảy ra, truy cập thông của chúng ta phải có phần ưu tiên là tìm hiểu xem mình có biết gì không? Rồi hỏi ngay các chuyên gia am hiểu về vấn đề để trình bày sơ lược với thính giả để đa dạng thông tin.

Bên thân thì tôi xin gửi lời trăn trăn thiên tai là "Vụ 3-11 của Nhật" cho đến nay vì khu vực quá rộng, bao trùm lên nhiều thành xã hay quần huyện, chứ không như trận Kobe năm 1995. Nó còn giúp ta nhớ ba tai họa cùng lúc của năm 2011 là 1) động đất với cường độ 9,0 trên địa chấn kế Richter, 2) sóng thần từ biển ập vào đất liền, 3) tại một khu vực có năm trung tâm điện lực hạt nhân của Nhật.

Tại các trung tâm này, nhà máy Fukushima Daiichi có một lò nguyên tử đã 40 tuổi, chứ còn hai tuổi là coi như hạt tuổi thọ của nó. Vậy mà lò nguyên tử đó không tan rã hoặc nổ tung như trái bom sau khi đến đập vỡ của chính làm hỏng rủi sóng thần làm hỏng hệ thống cấp cứu.

Chỉ tiếc rằng những chuyên gia được tiếp xúc thu thập thính giả của chúng ta thấy ra kích thích của vấn đề.

Vũ Hoàng: Chúng ta sống trong một thế giới với hiện tượng rất mới gọi là "thông tin tức thời" khiến tin tức về một biến cố xảy ra lập tức gây tác động có khi là công hưởng vào hầu như mọi biến cố vì vậy nhu cầu thông tin không chỉ là mau lẹ mà còn phải chính xác.

Trong lĩnh vực kinh tế của ông, điều gây thắc mắc như thế nào?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Ngày 14 vừa qua, do trách nhiệm của mình, Tôi tiếp xúc Nhật Naoto Kan phải cần báo quần dân về nguy cơ phóng xạ, theo trình tự chương khoản Nhật lập tức tuýt giá và chỉ số Nikkei 225 có lúc mất tới 14%. Chưa thấy phóng xạ đâu thì nên sụt giá cả phiêu đã lan rộng và sẽ đánh sập các thị trường khác. Tức là tài sản của nhiều người bị tan biến trong hồ vô vàn gây tiệt hầu như quần kinh tế bất lợi cho cả thế giới.

Khi gặp trình bày bất thường như vậy, ta cần tìm hiểu, hoặc kiểm tra, là những gì khác biệt giá, trong bao lâu và tại đâu thì có những, với hiểu quả sẽ ra sao cho các lĩnh vực kinh tế khác? Tuy đó, may ra mình có một số điểm nhìn về các tình huống quan nhân quả mà rõ ràng mà ta sẽ phải đi sâu vào những khi có thêm dữ kiện mới. Điều khó nhất chính là phân tích ra cái sẽ về tình huống quan nhân quả hay bị nhìn chung đó.

Nhu cầu đi sâu

Ảnh chụp từ vệ tinh Nhà máy điện Fukushima tại Nhật Bản ngày 16/3/2011. AFP photo

Vũ Hoàng: Chúng ta đi vào giai đoạn tiếp cận của dữ liệu là tình huống quan hệ nhân quả và kinh tế. Theo nhận xét của ông thì những yếu tố gì là đáng chú ý nhất trong tình huống quan đó?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Tôi xin phép được giới thiệu sơ lược hoá để mình đi sâu cho dễ hiểu qua một vài thí dụ mà thôi.

Nhất là xem xét đến có vị trí địa điểm các bất lợi vì thiếu tài nguyên thiên nhiên trên lãnh thổ để ý núi lửa và những bất ổn định như là sóng thần. Đặc tính này khiến dân Nhật có nhận thức quan hệ nhân quả và sự cần thiết của việc cao trong các tình huống có thể xảy ra khác coi là khác biệt.

Dân Mồ nông cùn vì lách sủ quá mủng thì tin là ai cũng muỗn thành ngườ i Mồ . Dân Nhọt lủ i tủ hào nghĩ ngườ c, rủ ng phủ i anh hùng lủ m thì mủ i là ngườ i Nhọt! Tình thủ n đó dủ n tủ i phủ n ã ng kinh tủ khác nhau. Ngườ i Nhọt có thủ thủ t lủ ng buỏ c bủ ng và bủ sáu đủ t suy trủ m kinh tủ trong 20 năm qua mà không loủ n, lủ n này sủ là đủ t thủ bủ y!

Tủ cái khung văn hóa đó, ta nhìn riêng vào nhu củ u điủ n nủng. Nhọt phủ i nhủ p khủ u dủ u khí và lủ thuỏ c dủ u thô tủ i hủ n 60% cho yêu củ u nủng lủ ã ng của mình. Nhủ ng trên mủ t lãnh thủ thủ t ra rủ t hủ p lủ i bủ núi rủ ng chia củ t, đủ a phủ ã ng nào cũng phủ i củ t tủ tủc và tủ n trủ riêng chủ không có hủ thủ ng phân phủ i toàn quỏ c nhủ nhiủ u xủ khác.

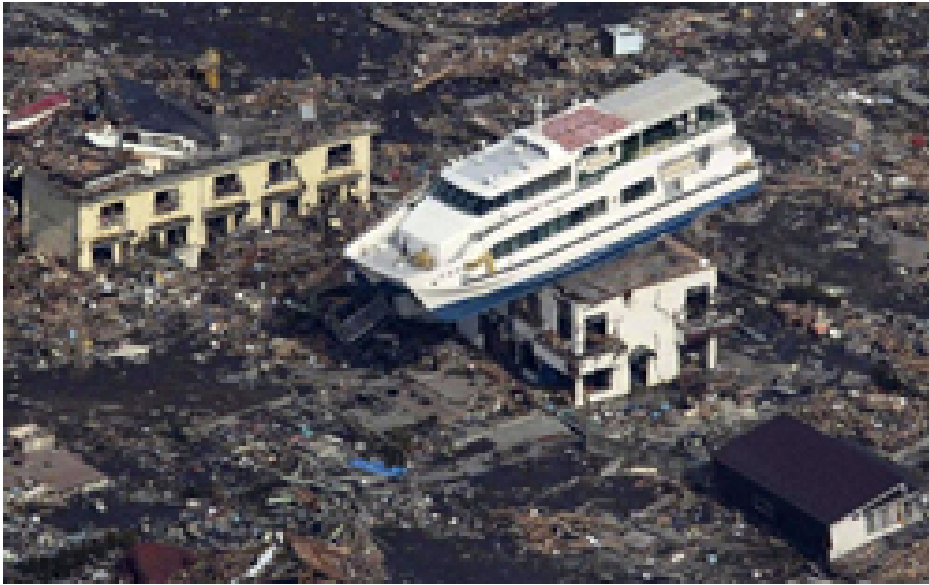
Còn lủ i thì gủ n mủ t phủ n ba nhu củ u điủ n nủng là do các nhà máy hủ t nhân cung củ p tủ 55 lò phủ n ã ng. Qua 20 năm suy trủ m, yêu củ u vủ điủ n có giủ m dủ n tủ i Nhọt nên nhiủ u đủ a phủ ã ng thủ t ra còn khủ nủng cung củ p dủ đôi và toàn quỏ c không có nủ n cúp điủ n. Hủ u quỏ trủ ã c mủ t là sủ củ u vủ dủ u thô có giủ m cùng vủ i giá thủ ã ng phủ m toàn củ u nên giá dủ u có hủ chút đủ nh. Nhủ ng đó chủ là hủ u quỏ ngủ n hủ n thủi.

Vũ Hoàng: Thủ a ông có phủ i là vì nguỗ n điủ n lủ c còn lủ i là tủ các nhà máy hủ t nhân nay tủ m ngủ ng hoủ t đủ ng vì bủ hủ hủ i hoủ c củ n kiủ m tra vủ an toàn, cho nên có lúc yêu củ u điủ n thủ vủ điủ n lủ c sủ khiủ n Nhọt phủ i nhủ p thêm dủ u thô?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Thủ a đúng nhủ vủ y. Khi các nhà máy hủ t nhân bủ ngủ ng, Nhọt có thủ củ n tủ nủ a triủ u cho đủ n gủ n mủ t triủ u thùng dủ u thô mủ i ngày.

Sủ c hút đó khiủ n nay mai dủ u thô lên giá vì quân bình cung củ u vủ dủ u quá củng thủ ng trên thủ giủ i, lủ i thêm biủ n đủ ng Trung Đông nay đã lan vào Bahrain và nhủ t là Saudi Arabia. Nghĩa là dủ u thô lên giá làm kinh tủ toàn củ u dủ trôi lủ i vào suy trủ m trong khi lủ m phát sủ ãe dủ a nhiủ u quỏ gia vì lủ ã ng thủ c lủ n nủng lủ ã ng đủ u tăng giá. Tôi nghĩ rủ ng Viủ t Nam rủ t nên chú ý đủ n vủ này vì khủ nủng trủ giá có giủ i hủ n và lủ i sủ m phủ i điủ u chủ nh giá điủ n củ a mình khi lủ m phát đủng là mủ i lo.

Bủ n lĩnh nủ c Nhọt

Ải Mĩt chĩ c thuyĩn leo lên nóc tòa nhà ả thĩ trĩn Otsuchi, ả nh Iwate hôm 14/3/2011 sau thĩ m hĩ a sóng thĩn. AFP photo

Vũ Hoàng: Ông vĩa nêu mĩt thí dĩ là tĩĩng quan nhĩn quĩ vĩa nĩng lĩĩng. Ông còn thĩ y thí dĩ nào khác chĩng?

Chĩng hĩn nhĩ Nhĩt Bĩn đang là quĩ c gia mĩ c nĩ rĩt nĩng, có khi là gĩp đôi Tĩng sĩn lĩĩng GDP. Nay Chính phĩ và Ngĩn hàng Trung ảĩng Nhĩt sĩ phĩ i bĩ m tiĩn, tĩng chi và tĩng thuĩ dĩ tài trĩ vĩa c cĩp cĩ u và tĩi thĩĩt sau này, nhĩ vĩa, hĩ u quĩ kinh tĩ sĩ ra sao?

Nguyĩn Xuân Nghĩa: Ông nhĩ c dĩn hĩ u quĩ vĩa tài chính thì ta nên nhĩ lĩĩ dĩ c tĩnh văn hóa cĩ a dân Nhĩt.

Hĩ có sĩ c chĩ u dĩng cao, rĩt ảĩ quĩ c và cĩn kĩĩm nên Chính phĩ Nhĩt có mĩ c nĩ gĩp đôi Tĩng sĩn lĩĩng nhĩng chĩ yĩ u là nĩ chính ngĩĩĩ dĩn.

Bĩy gĩ, Chính phĩ sĩ tĩng chi cĩ ngĩn tĩ dĩng Yen dĩ cĩp cĩ u và kĩch thĩch kinh tĩ. Dĩng thĩ i dĩ chuĩn bĩ tĩi thĩĩt các cĩ sĩ bĩ hĩ hao, doanh nghiĩp Nhĩt hĩ i hĩĩng tĩ bĩn mà hĩ dĩ u tĩ ra ngoĩ. Vĩ vĩa, nhĩt thĩ i thì dĩng Yen lên giá khi ngĩĩĩ ta dĩ i ngoĩ i tĩ ra tiĩn Nhĩt dĩ dĩm vĩa

những, những việc tăng chi để kích thích kinh tế sẽ có tác động ngược trên giá đồng Yên sau này.

Thí dụ như Ngân hàng Trung ương có lúc sẽ mua đô la và bán ra đồng Yên vì đồng bạc lên giá quá sẽ ảnh hưởng đến xuất khẩu. Rồi cùng với việc Chính phủ tăng chi, Ngân hàng Trung ương lại áp dụng biện pháp in bạc mà ta gọi là "quantitative easing", là gia tăng mức lưu hành có đồng nội tệ, khi đó đồng bạc lại mất giá so với Mỹ kim, đồng Euro hay vàng. Thành thử, khi theo dõi tình hình quan nhân quả thì mình cũng cần chú ý đến cả đồng tiền và thời điểm, như giá sẽ lên hay xuống, vì sao, và trong bao lâu thì có khi đảo ngược.

Vũ Hoàng: Chúng ta đi tìm đo lường cuộc, ông đang kể chuyện nào với thông tin kinh tế trong hoàn cảnh bất thường là thiên tai và sẽ hết hàng đang dè dặt xuất nhập kinh tế Nhặt Bẩn?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Tôi nghĩ là "dịch chèn kinh tế" của đồng tiền có thể giảm nếu ta có thông tin chính xác và nhanh để hạn chế hết hàng trong hoàn cảnh bất thường. Vì khuôn khổ mặt chữ pháp trình không cho phép chúng ta đi vào chi tiết như giá xăng, dầu, sắt, thép, xi măng, phân bón hay nông sản, hay xuất nhập khẩu, v.v... bởi ảnh hưởng thế nào do cần đưa ra, nhưng mình có thể nêu ra vài quy tắc sau đây.

Thiên tai tự nhiên gây tổn thất, tổn nhân mạng tổn kinh tế, nhưng phần lớn con người trong thiên tai có thể gây thêm tổn thất khác mà sau này mới rõ.

Thí dụ cụ thể là năng lượng hạt nhân. Các nước phần lớn thế nào, có sáng suốt không, với ngu ngốc năng lượng hạt nhân rồi sẽ chết và khá an toàn sau mấy chục năm hoạt động khi quan tâm Nhặt?

Nếu vì quá sợ hãi mà đình chỉ hay tạm hoãn thì mình có gì pháp nào khác, tổn kém đến chừng nào với tiến bộ hay môi sinh?

Thứ hai, lãnh đạo tự nhiên phải tìm hiểu để biết được yêu cầu trước mắt - trong đó có cả tâm lý hàng loạt của quần chúng - lâu dài cho quốc gia, rồi giữ thích đáng cho rõ ràng mà không tự gây lầm lạc vì nhu cầu tuyên truyền. Điều này không đồng nghĩa nhà nước phải bình

tính hèn quèn chúng và càng có nhiều nguần thông tin rõ ràng mẽ thì ngườ i ta càng dễ nhìn ra sự thật.

Nếu vì nhu cầu n ội nh mà kiểm soát thông tin thì sau thiên tai đ ến h ết ho àng, ngườ i ta còn có thêm một th ế m ặt a th ế ba là quy ết đ ịnh sai lầm!

Trong c ố th ế m ặt kinh h ải này, dân Nh ặt có cho chúng ta một bài h ọc. Họ cũng s ợ hãi nh ư mọi dân t ộc khác và n ội này n ội kia có tích trữ nhu y ếu phẩm đ ể phòng xa. Nh ưng họ có tinh th ần t ự ch ị và liên đ ối r ất cao, không xô đ ẩy đ ể m ặt p, không c ố p bóc th ế ph ần nh ư ta có th ể đã th ể y t ự i nhi ều x ả khác.

Họ tin t ự ờng vào nhà n ề c và nghiêm minh ch ế p hành k ể luật, k ể c ố đ ể ng đ ể i l ập v ới chính quy ền. Mà nhà n ề c cũng đã ch ế ng t ự kh ể năng qua r ất nhi ều th ế thách nên mọi đ ể c tin t ự ờng nh ư v ậy. Và truy ền thông c ả Nh ặt cũng có toàn quy ền

loan t ự i tin t ự c nên ngườ i dân s ẽ m ặt có thông tin đ ể y đ ể và kh ể tín đ ể còn bi ể t đ ể ờng mà tính toán.

Vũ Hoàng: Xin c ể m ặt ông Nguyễn Xuân Nghĩa.